

SOŠ a SOU Horky nad Jizerou

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Horky nad Jizerou 35

Obor: 65-42-M/02 Cestovní ruch
65-41-L/01 Gastronomie

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0985

Předmět: Občanská nauka

Ročník: 2.

Téma: Člověk a právo

**Vypracoval: JUDr. Čančík
František**

Materiál: VY_32_INOVACE_38

Datum: 2.1.2013

**Anotace: právo a spravedlnost,
právní stát**

esf evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ČLOVĚK A PRÁVO

PRÁVO A SPRAVEDLNOST,

PRÁVNÍ STÁT

KLÍČOVÉ POJMY

právo, stát, právní systém, právo veřejné, právo soukromé, spravedlnost, právní stát, zákonnost

IGNORATIA IURIS NEMINEM EXEUSAT!
(NEZNALOST PRÁVA NIKOHO NEOMLOUVÁ!)

PRÁVO

**PRÁVO JE SOUHRN ZÁVAZNÝCH PRAVIDEL
LIDSKÉHO CHOVÁNÍ, KTERÁ JSOU PLATNĚ
VYHLÁŠENA STÁTEM.**

ZNAKY PRÁVA:

- státní **vymahatelnost** dodržování,
- státní **vynutitelnost** dodržování,
- **ukládání** trestů při porušování.

VZNIK PRÁVA:

- ✓ **současně** se vznikem státu,
- ✓ za vývojem státu se **opožďuje**.

STÁT

**STÁT JE ORGANIZAČNÍ SOUSTAVA
LIDSKÉ SPOLEČNOSTI.**

ZNAKY STÁTU:

- ohraničené **území**,
- **občané** (obyvatelstvo),
- řídicí **orgány**, administrativní **aparát**,
- **ozbrojená** moc,
- samostatný subjekt **mezinárodního** práva.

PRÁVNÍ SYSTÉM

JDE O OBSAHOVÉ USPOŘÁDÁNÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ PODLE PRÁVNÍCH ODVĚTVÍ.

ČLENĚNÍ PRÁVNÍCH SYSTÉMŮ:

- ❖ PRÁVO VEŘEJNÉ (viz dále)
- ❖ PRÁVO SOUKROMÉ (viz dále)

PRÁVO VEŘEJNÉ

ZNAKY:

- nerovné postavení účastníků právního vztahu,
- nadřazenost státní moci (úprava v právních normách),
- podřízenost občanů (příkazy, zákazy, donucování).

PAMATUJ:

PRÁVO VEŘEJNÉ UPRAVUJE VZTAHY MEZI STÁTEM (a jeho orgány) NA STRANĚ JEDNÉ A MEZI TĚMI, KDO V TOMTO STÁTĚ ŽIJÍ NA STRANĚ DRUHÉ!!

(Např.: právo ústavní, finanční, správní, trestní.)

PRÁVO SOUKROMÉ

ZNAKY:

Rovné postavení účastníků právního vztahu!

ÚČASTNÍCI:

- osoby **fyzické** (občané),
- osoby **právnícké** (obchodní společnosti, korporace).

(Např.: právo občanské, obchodní, rodinné).

SPRAVEDLNOST

ZNAKY:

- důsledná **ochrana** základních lidských práv,
- **rovnost** všech před zákonem,
- **neznalost** zákona nikoho neomlouvá,
- **odpovědnost** každého za porušení práva,
- možnost **domáhat** se ochrany u příslušných orgánů.

SYMBOLY SPRAVEDLNOSTI:

➤ **váhy, meč, páska přes oči.**

PRÁVNÍ STÁT

STÁT, V NĚMŽ SE PROSAZUJE ZÁKONNOST!!

(TEDY: DŮSLEDNÉ DODRŽOVÁNÍ PRÁVNÍHO ŘÁDU)!!

ZNAKY:

- **podřízenost** státní moci právnímu řádu,
- stát jedná **v souladu** s vlastním právem,
- **právní jistota** (vymahatelnost práva),
- účinné, rychlé a spravedlivé **řešení** právních **sporů a porušení práva**.

PAMATUJ:

**PŘED ZÁKONEM JSOU SI VŠICHNI ROVNI!
NEZNALOST ZÁKONA NIKOHO NEOMLOUVÁ!**

KONTROLNÍ OTÁZKY

1. Definujte pojem „PRÁVO“.
2. Co je to právní systém a jak se dělí?
3. Čím se od sebe liší právo veřejné a právo soukromé?

ZDROJE

Radovan Ryska, Monika Puškinová:

✓ PRÁVO PRO STŘEDNÍ ŠKOLY (podle nového občanského zákoníku)

Nakladatelství EDUKO s.r.o., Praha 2012

Jaroslava Tomancová a kol.:

✓ ZÁKLADY PRÁVA (nejen) pro školy

Nakladatelství František Šalé – ALBERT, Boskovice 2007

Radovan Ryska:

✓ SLOVNÍK základních pojmů z práva

Nakladatelství FORTUNA, Praha 2007

Jaroslav Zlámal, Jana Bellová, Jakub Haluza:

✓ OBČANSKÝ A SPOLEČENSKOVĚDNÍ ZÁKLAD – PRÁVO

Nakladatelství Computer Media s.r.o., Kraslice na Hané 2011

**KAŽDÝ OBČAN MŮŽE ČINIT,
CO NENÍ ZÁKONEM ZAKÁZÁNO,
A NIKDO NESMÍ BÝT NUCEN
ČINIT, CO ZÁKON NEUKLÁDÁ!**

DĚKUJI ZA POZORNOST!

